

คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม
เพื่อการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

คู่มือเล่มนี้จัดทำเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประจำปีงบประมาณ 2566 ด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา 1. ส่งเสริม สนับสนุน ให้เด็กปฐมวัยที่มีอายุ 3 - 6 ปีทุกคน เข้าสู่ระบบการศึกษาสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการดูแลปกป้อง เพื่อให้มีพัฒนาการครบทุกด้าน โดยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2. จัดการศึกษาให้ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เข้าถึงโอกาส ความเสมอภาค และได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะสำหรับการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพในอนาคตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ 3. จัดการศึกษาให้ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ 4. ส่งเสริมเด็กพิการและผู้ด้อยโอกาส ให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและจัดหาทางเลือกในการเข้าถึงการเรียนรู้ การฝึกอาชีพ เพื่อให้มีทักษะในการดำเนินชีวิต สามารถพึ่งตนเองได้ 5. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นรายบุคคลเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการบริหารจัดการศึกษา โดยเฉพาะการดูแลและป้องกันไม่ให้นักเรียนหลุดออกจากระบบการศึกษา และช่วยเหลือเด็กตกหล่น เด็กออกกลางคันให้กลับเข้าสู่ระบบ (นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประจำปีงบประมาณ 2566, 2564)

การจัดทำคู่มือเล่มนี้ได้ดำเนินการด้วยความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกภาคส่วน ทั้งจากหน่วยงานต้นสังกัด สถานศึกษา ดำเนินการด้วยการประชุมสัมมนา อิงผู้เชี่ยวชาญ จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้ให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงพัฒนาให้คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์และเป็นเครื่องมือในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สพป.สระแก้ว เขต 2

ผู้จัดทำ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์	2
เป้าหมาย	2
รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 2	3
องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2	3
-วัตถุประสงค์/เป้าหมาย	3
-หลักการ/ปรัชญา/ทฤษฎี	3
-กระบวนการ/วิธีดำเนินการ	4
-การวัดและประเมินผล	6
เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ	7
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	7
ภาคผนวก	8
-แบบตรวจสอบและประเมินการดำเนินการตามรูปแบบ	9

**คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม
เพื่อการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2**

1. หลักการและเหตุผล

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัยมีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรมและเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูงเป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง (ยุทธศาสตร์ 20 ปี (พ.ศ.2561-2579), 2561)

การปฏิรูปการศึกษา มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและปฏิรูปกระบวนการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา และตอบโจทย์การพัฒนาของโลกอนาคตโดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนทุกกลุ่มวัยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะที่จำเป็นของโลกอนาคต สามารถแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีวินัย มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และเป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่มีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ มีความรักและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย โดยมีขอบเขตครอบคลุมทั้งการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยไปจนถึงระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (แผนปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง), 2564)

การพัฒนาทุนมนุษย์ทุกช่วงวัยที่ผ่านมาได้มีความพยายามปรับปรุงคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ทั้งการยกระดับมาตรฐานการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีและการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ รวมถึงการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมที่เป็นแบบอย่างด้านการศึกษา ทำให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระควบคู่กับความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น รวมถึงการส่งเสริมภาคีการพัฒนาเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาและการเรียนรู้มากขึ้น โดยเฉพาะการจัดการอาชีวศึกษาและการอุดมศึกษาในหลายรูปแบบ อาทิ การจัดการศึกษาทวิภาคี สหกิจศึกษา รวมถึงความพยายามในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยค้นหาเด็กและผู้เรียนที่ด้อยโอกาส และจัดสรรเงินอุดหนุนผ่านกลไกของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ตลอดจนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปีตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รวมถึงรัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คน

พิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาสให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ,2565)

นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประจำปีงบประมาณ 2566 ด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา 1. ส่งเสริม สนับสนุน ให้เด็กปฐมวัยที่มีอายุ 3 - 6 ปีทุกคน เข้าสู่ระบบการศึกษาสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการดูแลปกป้อง เพื่อให้มีพัฒนาการครบทุกด้าน โดยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2. จัดการศึกษาให้ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้าถึงโอกาส ความเสมอภาค และได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะสำหรับการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพในอนาคตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ 3. จัดการศึกษาให้ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ 4. ส่งเสริมเด็กพิการและผู้ด้อยโอกาส ให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและจัดหาทางเลือกในการเข้าถึงการเรียนรู้ การฝึกอาชีพ เพื่อให้มีทักษะในการดำเนินชีวิต สามารถพึ่งตนเองได้ 5. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นรายบุคคลเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการบริหารจัดการศึกษา โดยเฉพาะการดูแลและป้องกันไม่ให้นักเรียนหลุดออกจากระบบการศึกษา และช่วยเหลือเด็กตกหล่น เด็กออกกลางคันให้กลับเข้าสู่ระบบ (นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประจำปีงบประมาณ 2566, 2564)

การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ และทุกภาคส่วนมีความพึงพอใจ

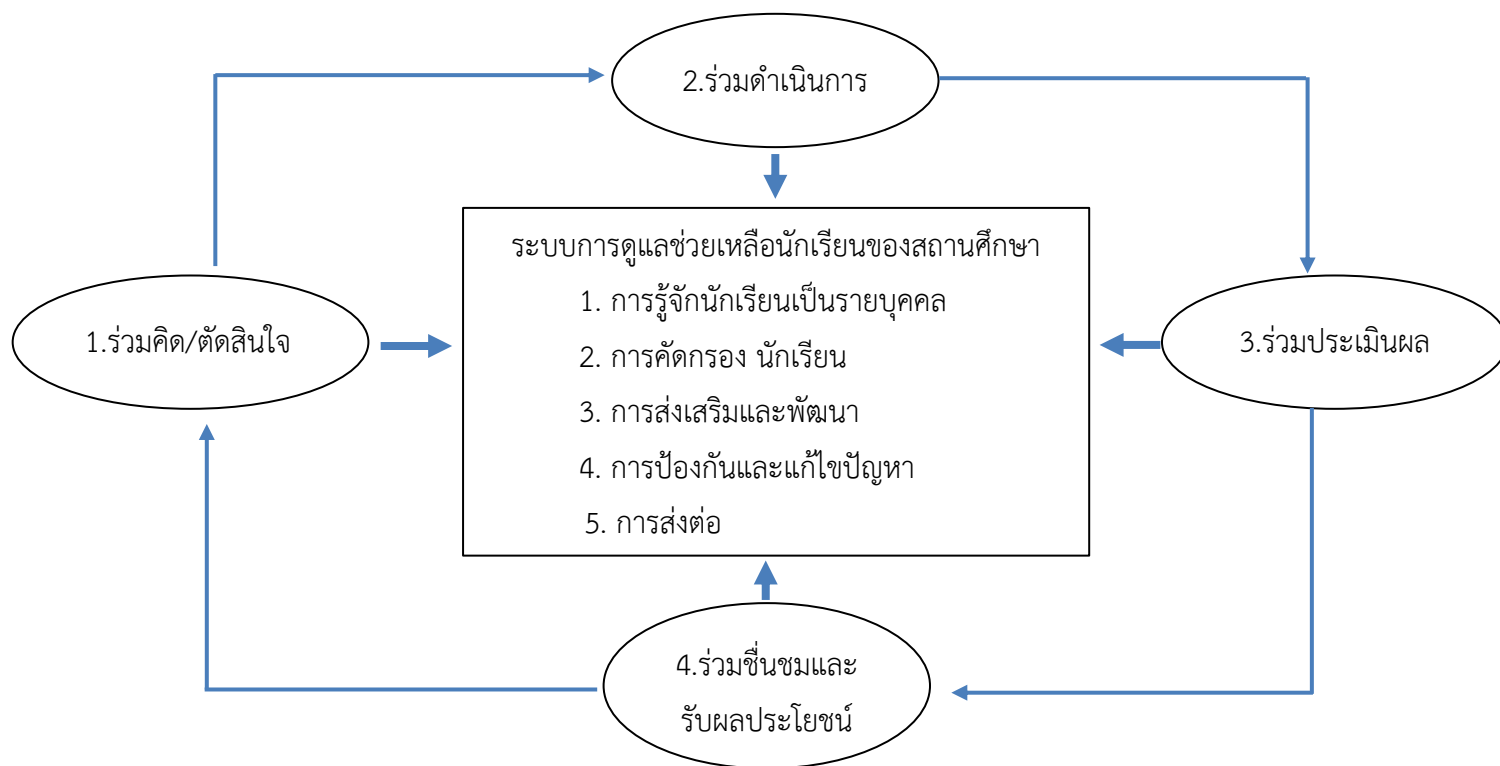
2.วัตถุประสงค์

เพื่อนำรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ไปใช้

3.เป้าหมาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 2 มีรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

4.รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

5.องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

1.วัตถุประสงค์/เป้าหมาย

เพื่อนำรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ไปใช้

2.หลักการ/ปรัชญา/ทฤษฎี

2.1.การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแบบมีส่วนร่วม คือ การรับรู้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับตัว
นักเรียน ซึ่งช่วยให้ครูสามารถระบุจุดแข็งและจุดอ่อนของแต่ละคนได้อย่างชัดเจน ผ่านการใช้เครื่องมือที่
หลากหลาย ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปวิเคราะห์เพื่อคัดกรองนักเรียน และนำไปใช้ในการพัฒนา ส่งเสริม
ป้องกัน รวมถึงแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยการมีส่วนร่วมของ
ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน ประกอบด้วย การร่วมคิด ร่วม
ดำเนินการ ร่วมประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์

2.2.การคัดกรองคัดกรองนักเรียนแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อจัดกลุ่มตามลักษณะ ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหา ซึ่งช่วยให้สามารถกำหนดวิธีการดูแลและให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียนได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำโดยการมีส่วนร่วมของ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน ประกอบด้วยการร่วมคิด ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์

2.3.การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนแบบมีส่วนร่วม คือ การสนับสนุนให้นักเรียนทุกคน ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนทั่วไป นักเรียนกลุ่มเสี่ยง หรือกุ่มที่มีปัญหา ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมีความภาคภูมิใจในตนเองในหลากหลายด้าน ทั้งนี้ยังช่วยป้องกันไม่ให้นักเรียนกลุ่มปกติกลายเป็นกลุ่มเสี่ยงหรือเผชิญปัญหา อีกทั้งยังเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหาสามารถกลับมาอยู่ในกลุ่มปกติและพัฒนาไปสู่ระดับที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวัง โดยการมีส่วนร่วมของ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน ประกอบด้วยการร่วมคิด ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์

2.4.การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนแบบมีส่วนร่วม คือ การดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด โดยครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกันให้คำแนะนำและหาแนวทางช่วยเหลืออย่างเหมาะสม เพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนถูกละเลยจนกลายเป็นปัญหาของสังคม อีกทั้งยังเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนได้รับการดูแลและช่วยเหลืออย่างทันท่วงที โดยการมีส่วนร่วมของ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน ประกอบด้วยการร่วมคิด ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์

2.5.การส่งต่อนักเรียนแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมหรือความยากลำบากในการพัฒนา โดยดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ได้รับการดูแลและแก้ไขปัญหาย่างถูกต้องและรวดเร็ว หากปล่อยให้เป็นหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูเพียงคนเดียวคนหนึ่ง อาจทำให้ปัญหาซับซ้อนขึ้นหรือลุกลามจนยากต่อการจัดการ การส่งต่อสามารถแบ่งเป็นสองระดับ ได้แก่ การส่งต่อภายใน ในกรณีที่โรงเรียนยังสามารถให้การช่วยเหลือได้ และ การส่งต่อภายนอก เมื่อปัญหานั้นเกินกว่าศักยภาพของโรงเรียนในการดูแลและแก้ไข โดยการมีส่วนร่วมของ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน ประกอบด้วยการร่วมคิด ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์

3.กระบวนการ/วิธีดำเนินการ

3.1 การกำหนดนโยบายและเป้าหมายร่วมกัน

3.1.1 วิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน

1) ศึกษาข้อมูลนักเรียน วิเคราะห์ปัญหาที่พบ และสำรวจความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง

2) ใช้ข้อมูลเชิงสถิติและความคิดเห็นจากนักเรียน ครู และผู้ปกครองเป็นพื้นฐานในการกำหนดแนวทาง

3.1.2 กำหนดเป้าหมายร่วมกัน

1) ระบุเป้าหมายที่ชัดเจน เช่น ลดปัญหาพฤติกรรมเสี่ยง ส่งเสริมสุขภาพจิต หรือเพิ่มความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน

2) จัดประชุมร่วมระหว่างผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนเพื่อกำหนดเป้าหมายที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

3.1.3 ประกาศนโยบายที่ชัดเจน

1) ผู้บริหารกำหนดแนวทางที่ชัดเจนและสร้างความเข้าใจร่วมกันในทุกฝ่าย
2) สื่อสารผ่านประชาสัมพันธ์โรงเรียน เอกสารทางการ และการประชุมเพื่อให้ทุกฝ่ายรับทราบและปฏิบัติตาม

3.1.4 สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดกว้าง

1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น
2) สนับสนุนกิจกรรมที่ส่งเสริมความร่วมมือ เช่น เวทีเสวนา การประชุมกลุ่มย่อย
3.2 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

3.2.1 สร้างทีมงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน

- ตั้งคณะกรรมการที่มีบทบาทชัดเจน เช่น ทีมครูที่ปรึกษา ทีมพี่เลี้ยงนักเรียน หรือคณะกรรมการนักเรียน

3.2.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียน

- ให้โอกาสนักเรียนมีบทบาทในการดูแลเพื่อน เช่น โครงการ "เพื่อนช่วยเพื่อน" หรือกิจกรรมแนะแนวเพื่อนนักเรียน

3.2.3 เปิดช่องทางสื่อสารกับผู้ปกครอง

- ใช้ช่องทางออนไลน์ เช่น กลุ่มไลน์ หรือแอปพลิเคชันของโรงเรียนเพื่อติดตามพฤติกรรมนักเรียนและสื่อสารข้อมูลสำคัญ

3.2.4 ร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก

- ประสานความร่วมมือกับนักจิตวิทยา โรงพยาบาล หน่วยงานคุ้มครองเด็ก หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพ

3.3 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาอย่างเป็นระบบ

3.3.1 แบ่งบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย

- กำหนดบทบาทของครู นักเรียน และผู้ปกครองให้เหมาะสมกับขอบเขตหน้าที่ของแต่ละฝ่าย

3.3.2 พัฒนากิจกรรมและโครงการช่วยเหลือนักเรียน

- จัดกิจกรรมแนะแนว การให้คำปรึกษา กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต หรือโครงการที่เสริมสร้างพฤติกรรมเชิงบวก

3.3.3 ใช้เทคโนโลยีช่วยติดตามดูแล

- นำระบบบันทึกข้อมูลพฤติกรรมนักเรียนมาใช้วิเคราะห์แนวโน้มและวางแผนการช่วยเหลืออย่างมีประสิทธิภาพ

3.3.4 เน้นการป้องกันก่อนเกิดปัญหา

- จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพจิต การป้องกันยาเสพติด และพฤติกรรมเสี่ยง เพื่อสร้างความตระหนักรู้

3.4 การติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงกระบวนการ

3.4.1 ประเมินผลการดำเนินงาน

- ใช้แบบสอบถาม การสังเกต และข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการวัดผล

3.4.2 รับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย

- เปิดโอกาสให้ครู นักเรียน และผู้ปกครองเสนอแนะแนวทางปรับปรุงกระบวนการทำงาน

3.4.3 ปรับปรุงแนวทางการดำเนินงาน

- วิเคราะห์ข้อมูลและปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

3.4.4 จัดทำรายงานและเผยแพร่ผลลัพธ์

- จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานเพื่อนำไปพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น

4.การวัดและประเมินผล

การประเมินผลรูปแบบ เป็นการประเมินผลการนำรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ไปใช้ของสถานศึกษาในสังกัด ประเมินสภาพจริงตามบริบทของสถานศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงความสัมพันธ์ของการประเมินรูปแบบ

สิ่งที่ต้องการประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
1.ความมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง	-สัมภาษณ์ -ตรวจสอบ	-แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง -แบบตรวจสอบรายการ
2.ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา	-สัมภาษณ์ -ตรวจสอบ	-แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง -แบบตรวจสอบรายการ

6.เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ

6.1.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานำรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 กำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้การส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

6.2.ผู้บริหารสถานศึกษานำรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ไปใช้ในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

6.3.ครูและบุคลากรทุกคน ศึกษาทำความเข้าใจรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 และนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

6.4.ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

7.ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ได้รูปแบบและคู่มือการนำรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 2 ใช้เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ภาคผนวก

แบบตรวจสอบและประเมินการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2

ตอนที่ 1 การตรวจสอบรายการด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องการดำเนินการของสถานศึกษาตามความเป็นจริง

รายการ	การดำเนินการ		
	ดำเนินการ	กำลังดำเนินการ	ไม่ได้ดำเนินการ
1. มีการประชุมเพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยน ประสบการณ์และความรู้ของทุกภาคส่วน อย่างสม่ำเสมอ			
2. มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วน เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกำหนดทิศทางในการพัฒนา คุณภาพการศึกษา			
3. มีการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากร ทั้งภายในและภายนอกผ่านกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง			
4. มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจและความ รับผิดชอบไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการ ทำงาน			
5. สถานศึกษาจัดให้มีรูปแบบการสื่อสารที่ หลากหลาย รองรับการติดต่อทั้งภายใน องค์กรและกับภายนอก			
6. มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความ ร่วมมือในหลายรูปแบบเพื่อพัฒนาคุณภาพ ทางการศึกษาอย่างยั่งยืน			
7. มีการวางระบบการทำงานร่วมกันอย่าง ชัดเจน เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและลดโอกาส เกิดความขัดแย้ง			
8. มีการพัฒนาศักยภาพของผู้เกี่ยวข้องผ่าน กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายและต่อเนื่อง			
9. มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการ เสนอแนะแนวทางพัฒนาและแก้ปัญหา ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง			

รายการ	การดำเนินการ		
	ดำเนินการ	กำลังดำเนินการ	ไม่ได้ดำเนินการ
10.บุคลากรผู้เกี่ยวข้องได้รับการยกย่องและเชิดชูเกียรติอย่างต่อเนื่องตามโอกาสที่เหมาะสม			
11.สถานศึกษามีการบูรณาการการทำงานอย่างชัดเจน			
12.สถานศึกษาได้รับการยอมรับจากชุมชนหรือหน่วยงานอื่น			

ตอนที่ 2 การตรวจสอบรายการดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องการดำเนินการของสถานศึกษาตามความเป็นจริง

1.การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

รายการ	การดำเนินการ		
	ดำเนินการ	กำลังดำเนินการ	ไม่ได้ดำเนินการ
1.มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ประกอบด้วยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน			
2.มีการสร้างความเข้าใจและให้ความรู้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน			
3.มีการดำเนินการ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล กับนักเรียนทุกคน			
4.มีการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลไว้อย่างเป็นระบบ			
5.ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนมีการบูรณาการข้อมูลนักเรียนและใช้ประโยชน์ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ			

2.การคัดกรองนักเรียน

รายการ	การดำเนินการ		
	ดำเนินการ	กำลังดำเนินการ	ไม่ได้ดำเนินการ
1.มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการด้านการคัดกรองนักเรียนประกอบด้วย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน			
2.มีการสร้างความเข้าใจและให้ความรู้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน			
3.มีการดำเนินการ ด้านการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล			
4.มีการจัดกลุ่มนักเรียนและเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลไว้อย่างเป็นระบบ			
5.ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนมีการบูรณาการข้อมูลนักเรียนและใช้ประโยชน์ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ			

3.ด้านการส่งเสริมและพัฒนา

รายการ	การดำเนินการ		
	ดำเนินการ	กำลังดำเนินการ	ไม่ได้ดำเนินการ
1.มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนประกอบด้วย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน			
2.มีการสร้างความเข้าใจและให้ความรู้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน			
3.มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ทุกกลุ่ม			
4.มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง			
5.มีการรายงานผลการดำเนินกิจกรรมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบอย่างสม่ำเสมอ			

4.ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

รายการ	การดำเนินการ		
	ดำเนินการ	กำลังดำเนินการ	ไม่ได้ดำเนินการ
1.มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหานักเรียนประกอบด้วย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน			
2.มีการสร้างความเข้าใจและให้ความรู้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน			
3.มีการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไข้ปัญหานักเรียน ทุกกลุ่ม			
4.มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไข้ปัญหานักเรียนอย่างต่อเนื่อง			
5.มีการรายงานผลการดำเนินกิจกรรมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบอย่างสม่ำเสมอ			

5.ด้านการส่งต่อ

รายการ	การดำเนินการ		
	ดำเนินการ	กำลังดำเนินการ	ไม่ได้ดำเนินการ
1.มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการด้านการส่งต่อนักเรียนประกอบด้วย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน			
2.มีการสร้างความเข้าใจและให้ความรู้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน			
3.มีการดำเนินการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน			
4.การจัดเก็บข้อมูลการส่งต่อนักเรียนไว้อย่างเป็นระบบ			
5.ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนมีการบูรณาการข้อมูลนักเรียนและใช้ประโยชน์ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ			

คู่มือประกอบการใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม
เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต ๒